

Idrottsminnen

Nr 1 • mars 2017

Jonnie Dahlström körde, i sin MG, inte bara rally utan också banracing på såväl is som grus.

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

Idrottsminnen nr 1 • 2017 • Årgång 26

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap (HIHS)

Hemsida www.hihs.se

Bankgiro: 273-0133

Idrottsminnen

Redaktör: Erik Wiger erik@wiger.net

Conny Forsell conny.forsell@outlook.com

Kassörens ruta.

Med glädje och tacksamhet hälsar vi Monica Lindblom, Kjell Viksten, Sven-Gunnar Karlsson, Dan Danielsson, Lars Johansson, Kenneth Karlsson, Birger Fält och Olle Olsson välkomna som nya medlemmar i HIHS.

Var rädd om Hälsinglands Idrottshistoriska arv!

Idrotten är vår största folkrörelse med en drygt 100-årig organiserad verksamhet bakom sig.

Det är av mycket stor betydelse att alla som, på ett eller annat sätt, är engagerade i idrottsrörelsen inser vikten av att bevara landskapets unika idrottshistoria.

Om Du vill bli medlem...

**Kontakta: Owe Flodin Owe Flodin, 070-569 08 31
flodin.owe,telia.com**

Redaktören har ordet

Idrottshistoria skrevs i Söderhamn

när Skid-SM arrangerades 1951. Det var ett verkligt succéarrangemang med dåtidens skidstjärnor, med Mora-Nisse i spetsen, inför jättepublik.

Nu, den femte veckan 1917, skrevs idrottshistoria igen i Söderhamn när SM-veckan arrangerades. Det blev ett nytt succéarrangemang inför stor publik på alla arenor som ingick i SM-veckan.

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap var med på ett hörn, närmare bestämt i Söderhamns Muséum, där en utställning med Hälsinglands skidsport var tema.

Utställningen var välbesökt, vissa tider med kö utanför lokalen, och besökarnas uppskattning var påtaglig.

Jag vill framföra ett tack till den söderhamnsgrupp, med Sune Nordh och Lars Hedlund i spetsen, som svarade för denna intressanta och samtidigt sparsmakade utställning.

- o -

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskaps forskarpris

för år 2016 har till delats Owe Flodin, Korskrogen, för hans i kartläggning av gamla och nya idrottsplatser och idrottslokaler inom Ljusdals kommun.

”Hälsinglands bästa idrottsman 1969”

När Stefan Persson tilldelades Hälsingeguldet 1969 fick han det för ”förnämliga prestationer i orientering med bland annat Svenskt mästerskap, landslagsrepresentationer, flertalet segrar i internationell och nationell konkurrens och framgångar i terräng- och banlöpning.”

Rehns BK och Granbergs AIS var de klubbar han då representerade i orientering respektive friidrott.

Stefan Persson kommer från skidlöparbyn Tönnånger, utanför Holmsveden, dit han återvänt efter sitt arbetsliv.

Han kom in i idrotten ovanligt sent, som 20-åring. Längdåkning för Holmsvedens AIK och orientering för Lingbo IF inledde hans långa karriär, som gav 3 VM-guld i stafett i skidorientering och 19 SM-guld fördelade på tre i natt-SM, ett i stafett, ett i långdistans (idag ultralång), sex i skidorientering och åtta i skidbudkavle/stafett.

Efter att ha inlett sin långa och framgångsrika karriär i Lingbo IF blev det Rehns BK från 1967. Då hade han redan börjat tävla i skidorientering för bollnäsklubben.

1969 nådde han de första riktigt stora framgångarna med bland annat tredjeplats i Tiomila som slutman för Rehns BK och sedan den första, av tre, seger i natt-SM, som då avgjordes utanför Hässleholm.

Året efter kom han med i landslagstruppen i orientering och där blev han kvar till och med 1975. Ett VM, i Danmark 1974, fick han också uppleva som aktiv.

Han försvarade sin titel som nattmästare 1970 och sin tredje

seger som som nattmästare tog han 1972.

Året efter var han slutman då Rehns BK vann SM-stafetten och sin sista SM-titel inom orientering vann han på långdistans i Jämtland 1978, en distans som i dag benämns ultralång.

Karriären som skidorienterare blev betydligt längre på internationell nivå. Där kom han med i landslaget redan 1968 då det var landskamper mellan Sverige och Finland som var det internationella utbytet.

Sina individuella SM-segrar tog han i treårsperioder 1970-1972 och 1974-1976.

I skidbudkavle, eller stafett som det numera heter, har han åtta SM-segrar med Rehns BK, som först vann fem raka segrar åren 1972-1976 och sedan tre segrar i följd 1983-1985.

Två individuella landskampssegrar väger också tungt i vågskålen.

När skidorienterarna genomförde sitt första VM i Finland 1975 var Stefan Persson en av favoriterna men han hamnade precis utanför medaljplaceringarna. Däremot blev det silver i stafetten.

Någon individuell medalj på VM i skidorientering lyckades han inte åka till sig men det blev till slut tre stafettsegrar 1977, 1980 och 1982.

Sin sista VM-start gjorde han i Bulgarien 1986 - som förbundskapten. Då en i truppen insjuknade under VM-dagarna fick förbundskaptenen själv hoppa in och köra en av distanserna.

Norrlandsmästare blev han också ett imponerande antal gånger, tio gånger i skidorientering och fem gånger i orientering.

Stefan Persson hade många uppdrag som ledare och banläggare redan under den tid han själv tävlade på elitnivå.

Han var elitleddare inom Hälsinglands orienteringsförbund från 1970 och tio år framåt. Han var banläggare för bland annat TV-sända Mästarmötet i orientering 1975, lång-SM 1976, för-VM i skidorientering 1976 och vid Bollnäsetappen av O-ringen 1981.

Vid senaste O-ringen i Hälsingland, 2011, var han tävlingschef, en av de allra tyngsta posterna.

2006 hade han ansvaret ”bara” för Mästarmötet i Rengsjö där elitlöparna skulle försöka slå Bernt Friléns segertid från 1975. Något de inte klarade av.

Stefan Persson, flerfaldig världsmästare i skidorientering och flerfaldig svensk mästare i orientering.

Förutom framgångarna i orientering och skidorientering gjorde han också bra ifrån sig även på löparbanorna och terrängloppen sommartid och i längdspåren vintertid. Även därifrån finns massor av DM-tecken hemma i prisskåpet.

Idag är Stefan Persson inte så aktiv som orienterare men har fortfarande en del uppdrag inom klubben. Efter sin aktiva karriär har han med framgång även provat på en populär verksamhet hemma i Tönnånger: yxkastning. Där har han också kastat hem ett antal mästerskap: två nordiska och två svenska individuellt plus sex lag-SM med Tönnångers Yxkastare.

Ett fritidsintresse som hos honom är äldre än idrottskarriären är fåglar. Under många år ägnat någon vecka åt ringmärkning av fåglar och det intresset odlar han fortfarande.

CONNY FORSELL

- o -

Klubb nålar hade varje klubb med självaktning. Dessa nålar har blivit samlarobjekt för många.

Man tog även fram nålar vid vissa stora och betydande arrangemang.

Här en nål som togs fram till SM i orientering i Voxna 1942.

Nålen är ur Conny Forsells samling.

”JD” i full fart mot Midnattssolen

Att bilhandlaren, fastighetsägaren och finansmannen Jonnie Dahlström på många sätt var en av 1900-talets mest omskrivna, omtalade och ibland också omtvistade Hudiksvalls-profiler är välkänt. Men hur många vet att Jonnie vid sidan av sina affärsrörelser också hade en visserligen kort, men ändå framgångsrik, karriär inom motorsporten.

Jonnie Dahlström hade, liksom kusinen Ivar Andersson, ett stort intresse för motorsport i allmänhet och rally och banracing i synnerhet.

Att det sedan ibland kanske kunde gå lite för fort även ute på landsvägen var ingenting som Jonnie själv försökte dölja när jag på hösten 2002 fick förmånen att ”dyka ner” i hans personliga arkiv för att på ett lättömt sätt berätta om hans liv och gärning i en artikelserie i Hudiksvalls Tidning.

Jonnie, eller Jonas Martin Dahlström som han egentligen hette, men som mestadels bara kallades ”JD”, avled 2009 i en ålder av 88 år.

Det var i början på 50-talet som Jonnie Dahlström var som mest aktiv med rally och banracing på både is- och grusbanor.

Sina största segrar vann han i det klassiska Midnattssolsrallyt, föregångare till Svenska Rallyt, som på den tiden var en stor motorhändelse. Midnattssolsrallyt kördes i obruten följd åren 1950–1964.

Jonnie Dahlström tog två klassegrar, 1953 i lilla sportvagnsklassen (Sture Nottorp var totalsegrare i en Porsche) och 1954 i stora sportvagnsklassen när C-G Hammarlund – han som sedan blev mest känd med Sveriges Bilradio – tog totalsegern, även han i en Porsche.

Vid sin första seger 1953 hade Jonnie Dahlström ”plockat hem” tre fabriksnya rallyutrustade MG TD direkt från England. Han körde själv den ena medan Ivar Andersson och Rune Sköld fick ratta de övriga. MG-förarna körde skjortan av det segersäkra Porsche-teamet med Joakim Bonnier och C-G Hammarlund. Jonnie 1:a, Ivar 2:a och Rune 4:a.

Porsche protesterade och menade att MG-bilarna var otillåtet trimmade och vid prisutdelningen var de diskade. Tävlingsjuryn tog in bilarna och gick igenom dem in i minsta detalj utan att hitta något som bröt mot reglerna. MG-teamet fick upprättelse, men först efter ett par veckor.

Jonnie berättade att bilarna ”återlämnades” i delar och att han själv fick bekosta återmonteringen. Något som han tyckte var mycket märkligt eftersom man inte hade hittat något otillåtet...

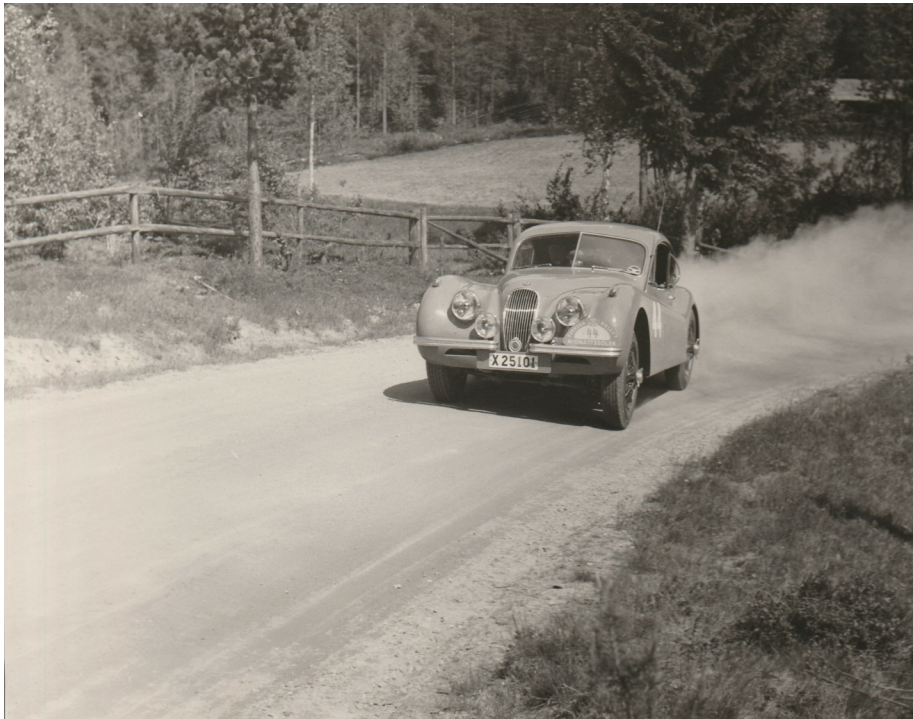
– Min bror Börje Dahlström var snabbast i lilla standardvagnsklassen i en Peugeot, men där lyckades de hitta något som gjorde att han diskades, berättade Jonnie när vi träffades den där gången 2002.

Inför 1954 års rally ville Jonnie därför knäppa Porsche på näsan och tog hem en Jaguar X220, den första i landet, med en toppfart på mellan 220 och 240 kilometer i timmen och ställde upp i stora sportvagnsklassen där Porsche också dominerat.

Jonnie lämnade inget åt slumpen och körde in sig på bilen på bl.a klassiska Nürburgring i Tyskland och på Zandvortbanan i Belgien.

Jonnie berättade:

– Jag tog Börje som co-driver så att han också skulle få en seger efter diskningen året före och det blev ett härligt rally. Den här gången ingick den klassiska sträckan mellan Älgered och Strömbacka. På natten var flera tusen åskådare ute för att titta på oss. Det här var ju min egen ”bakficka”. Ingen kunde slå oss

Här kommer bygdens son på sin "hemmaplan" på vägen mellan Älgered och Strömbacka i Midnattssolsrallyt.

Bilsport låg bilhandlaren och fastighetskungen "JD" varmt om hjärtat. Här i en bil av äldre modell i samband med öppningen av en bil- och verkstadsanläggning i

där, konstaterade Bjuråkers-sonen ”JD”, som också var realist och underströk att det inte kan jämföras med dagens rallytävlingar.

– Det är inte ens i närheten. Men på dåtidens rallyvägar, och med den tidens bilar, däck och utrustning åkte vi nog rätt fort ändå. Och dessutom fick vi ju betala allt ur egen ficka, konstaterade han.

Jonnie Dahlström gjorde också en tredje start i Midnattssolsrallyt i en fabriks-BMW V8. Men då tog det slut redan på första sträckan med svänghjulet i småsmulor.

1964 kördes Midnattssolsrallyt för sista gången med Tom Trana som totalsegrare i en Volvo 544.

Lars Gösta Larsson

Ett idrottsminne:

Wilma Rudolph, USA, 1940-1994, var sprinterdrotningen i Rom-OS 1960 med 3 guldmedaljer, 100m, 200m och stafett. 4x100m

Den 18 augusti 1962, var hon det stora dragplåstret vid IF Hagens tävlingar på Södermalm i Skövde. Många av friidrottens världsstjärnor var med: Ralph Boston, USA, och Igor Terovansian, Sovjet, i längd, Ray Norton, Bob Hayes och Charlie Green, USA, i sprint.

Det ösregnade och banorna låg under vatten. Trots detta kom 2000 åskådare för att se ”gazellen” Wilma.

Wilma sprang inte p.g.a. vädret och skaderisken. Det gjorde däremot undertecknad, 7:a i internationellt storlopp på 3000m.

Erik Wiger, Järvsö IF

1942.

För 75 år sedan skrev vi – åtminstone de som var med på den tiden – 1942. En liten snabb genomgång av det som hände i idrottssvåg här i Hälsingland visar att det arrangerades ett antal SM-tävlingar i landskapet även det året – sett mot den nyligen genomförda SM-veckan med tyngdpunkten i Söderhamn.

SM-veckan på skidor 1942 avgjordes i Hudiksvall. Herrarna tävlade på tre distanser plus stafett medan damerna hade en enda distans de fick tävla på, 10 kilometer, individuellt plus lagtävlingen där föreningens tre främsta tider räknades samman. Stafett för damer kom inte med på SM-programmet förrän 1951.

Någon svensk mästare på skidor fick inte hälsingarna det året men väl vår förste vasaloppsvinnare: Olle Wiklund, IFK Bergvik.

Det blev heller ingen hemmaseger när Bollnäs CK 23 augusti arrangerade 1942 års SM på 15 mil landsväg. Bästa hälsingeplaceringar blev 14 för Sigge Larsson och 21 för John Jonsson, Bollnäs CK. Den senare fick nöja sig med att ha blivit norrlandsmästare veckan innan.

Någon mästare från distriktet blev det inte heller vid SM i friidrott där bästa hälsingeplacering blev andraplatsen i spjut genom Lennart Atterwall, Färila IF. Men man kunde glädjas åt två nya distriktsrekord genom Fred Eriksson, Alfta GIF, som blev sjunde man på 5000 meter med tiden 14.40,8, och Einar

Danielsson, Arbrå IK, som för första gången avverkade 400 meter under 51 sekunder då han klockades för 50,7.

Dessutom kunde distriktets friidrottare glädja sig över att medeldistanslöparen Ingvar Bengtsson, Söderhamns IF, utsågs till Hälsinglands främste idrottsman det året trots att han då ännu var junior.

Desto större framgångar blev det då vid SM i orientering, som avgjordes 4 oktober i Voxna. Inte nog med att Algot Östh blev mästare, hans klubbkamrat i Alfta GIF, Sven Thyr, knep silvermedaljen. Tävlingen vållade en hel del protester mot en kontroll som av många ansågs vara placerad på fel ställe.

Bandyns högsta serie, division I, var säsongen 1941-42 uppdelad i fyra avdelningar om sex lag i varje. De två hälsingelagen, Bollnäs och Broberg, ingick i avdelning D tillsammans med Sandvikens AIK, som blev gruppsegrare, Reymersholms IK, SK Tirfing och IFK Uppsala.

Fotbollen hann med två säsonger under 1942, först avsluta säsongen 1941-42 i början av juni och sedan, efter genomförda kvalmatcher och DM, dra igång säsongen 1942-43 första veckoslutet i augusti.

Ljusne AIK avslutade sista omgången av Division II norra med att slå Gefle IF med hela 6-1 men det räckte ändå inte till för att hänga kvar och när nästa säsong drog igång två månader senare var Hälsingland utan representation i Division II eftersom Iggesunds IK, som vunnit Sydöstra uppsvenskan, förlorade kvalspelet mot Avesta AIK.

Sydöstra uppsvenskan 1942-43 innehöll lagen Alfta GIF, Bollnäs GIF, Hudiksvalls IF, IFK Bergvik, Strömsbruks IF, Strands IF, Söderhamns IF, Iggesunds IK, Ljusne AIK och Skärgårdens IF (Sandarne).

Södra Hälsingserien: Arbrå BK, Järvsö IF, Edsbyns IF, Vallsta IF, Holmsvedens AIK, Voxna IF, Marma IF, Norrala IF, Söderala AIK och Kilafors IF.

Norra Hälsingserien: Färila IF, Hassela IF, Ljusdals IF, Tallåsens IF, Delsbo IF, Forsa IF, Bergsjö IF, Stocka IK, Hudiksvalls ABK och Via IF.

Bollnässerien: Rengsjö SK, Edsbyns IF B, Bollnäs GIF B, Arbrå BK B, och Alfta GIF B.

Söderhamnsserien: Trönö IK, Söderhamns IF B, Kilafors IF B, Ljusne AIK B och Skärgårdens IF B.

Ljusdalsserein: Korskrogens IK, Nors AIK, Tallåsens IF B, Ljusdals IF B, Järvsö IF B och Färila IF B.

Hudiksvallsserien: Hudiksvalls IF B, Delsbo IF B, Forsa IF B, Strands IF B, Iggesunds IK B,

Även om Andra världskriget rasade runt landets gränser såg många ljus på framtiden och nya föreningar såg dagens ljus. Så även i Hälsingland.

Två av dem har överlevt och kan fira sina välförtjänta 75 år under året: Ljusdals Bandyklubb och IK Kometen, Bollnäs.

Däremot blev varken Bergvik-Marma Skidklubb, Trönö GIF eller Gryckådalens SK (från norra delen av Voxna) särskilt långlivade även om de tre sistnämnda under en tid arrangerade årliga skidtävlingar.

CONNY FORSELL

Årsmöte 2017.

Torsdagen 16 februari 2017 höll Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap årsmöte i CFL:s lokaler i Söderhamn.

Innan årsmötesförhandlingarna inleddes redogjorde Lars Hedlund för den av besökarna mycket uppskattade, utställningen, som Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap, med Lars Hedlund, Sune Nordh och Anders Svensson i spetsen, arrangerade i Söderhamns stadsmuseum under SM-veckan. Till utställningen hade bland annat idrottshistoriskt material, skidorna, tillverkade vid Tallåsens snickeri, som Olle Wiklund vann Vasaloppet på 1942, ställts till förfogande. Sven Jerrings radioreferat från detta Vasalopp kunde också avlyssnas i radio. Mycket material från skid SM 1951, som även då gick i Söderhamn, fanns också med på utställningen.

Sören Calleberg avlöste Lars Hedlund och gav en redogörelse för den, minst sagt lyckade, SM-veckan. Arrangören räknar med att c:a 75 000 personer besökte de idrottsevenemang som genomfördes. Något ekonomiskt resultat kunde Sören inte redovisa eftersom alla intäkter och omkostnader inte har hunnit sammanställas.

Efter dessa uppskattade redogörelser och en kort fikapaus inleddes årsmötesförhandlingarna med att vice ordföranden Leif Styrman, i Erik Wigers frånvaro, hälsade de 16 deltagarna välkomna och förklarade mötet öppnat.

Hans-Ola Larsson valdes till ordförande för mötet, Harry Enestig fick förtroendet att upprätta protokollet och Dan Gradh utsågs till justeringsman för protokollet.

Dagordningen, inbjudan, verksamhets-, förvaltnings- och revisionsberättelserna lades till handlingarna med mötets godkännande, därefter beviljades styrelsen full ansvarsfrihet för det gångna året.

Medlemsavgifterna bestämdes bli oförändrade, 100;- för enskild medlem, 200;- för föreningar och 500;- för förbund, kommuner och företag.

Sällskapetets "Forskarpris" tillkännagavs gå till Owe Flodin.

Styrelsen och övriga funktionärer omvaldes i sin helhet.

Lars-Gösta "Larsa" Larsson redogjorde för en diger lunta artiklar som han sammanställt och av vilka en del kommer att publiceras i Idrottsminnen så småningom.

Rätten att teckna firman i bank, annan penninginrättning eller myndighet samt full behörighet till internetbanken, full dispositionsrätt och rätt uttaga bank- eller kreditkort kopplat till sällskapetets bankkonton tilldelas ordföranden och kassören, var för sig.

Nedtecknat av Owe Flodin

- 0 -

Yngve Lundh, ...

en av Hälsinglands allra största idrottsprofiler har avlidit. Han utsågs 1944 till Hölsinglands bäste idrottesman och erhöll "Hälsingeguldet".

Yngve Lundh blev 92 år.

Elljusloppen samlade storpublik.

Mäntyrinta ”bestälde” TV i pris.

Under 1960-talets tidiga år började både föreningar och kommuner bygga elljusspår, främst med tanke på träning eftersom skidåkarna även på elitnivå ofta hade ”vardagsjobb” vid sidan av sin idrott. Elljusspårerna gav möjlighet till träning även kvällstid.

Hudiksvalls IF var tidigt ute med sitt första elljusspår i anslutning till 1960 års SM-stadion på Svedbergstälten.

Här samlades under några heta år delar av världseliten och både 1963 och 1965 redovisade arrangörerna över 4000 åskådare!

Flera hälsingeklubbbar, bland annat Edsbyn och Delsbo, arrangerade elljuslopp - om än inte i de ”storformat” som HIF klarade genom eldsjelen Kurt Lysells kontakter ute i skidvärlden.

Till 1963 års elljuslopp kunde Kurt Lysell för första gången få tillstånd för åkare från dåtida Sovjetunionen att tävla utomlands utanför sitt landslag när Pavel Koltjin och Ivan Utrobin kom till start. Koltjin, som aldrig åkt skidor i elljus, vann en sekundtid mot Ragnar ”Föllinge” Persson. Ivan Utrobin blev trea före Harald Grönningen, Sixten Jernberg, Janne Stefansson, Bjarne Andersson och Magnar Lundemo.

Koltjin var jätteglad över den TV-apparat han fick i första pris eftersom han ännu inte haft råd att köpa någon sådan. Om den där TV:n kunde ta emot sovjetiska sändningar var osäkert, men arrangören lovade att i så fall ordna det i efterhand.

TV:n ett populärt förstapris.

Ofta var det också prisborden som i första hand lockade elitåkarna. Kontantersättningar var svårare att handskas med eftersom det kunde leda till problem med amatörstatusen. Inför 1961 års elljus-

lopp i Hudik ”beställde” Eero Mäntyranta en TV som första pris eftersom han ännu inte hade den lyxen hemma. Magnar Lundemo var ute i samma ärende medan en magsjuk Sixten Jernberg till publikens stora besvikelse lämnade återbud.

HT:s referent, signaturen ”RS” kommenterade detta med att *”Sixten förmodligen redan hade en TV-apparat i snart sagt varje hörn av sitt trevna hem så där är det redan TV-inflation”*.

Mäntyranta vann loppet före Magnar Lundemo.. Över 2000 åskådare jublade över att hemmafavoriten ”Dalle” Johansson blev 3:a och därmed slog italienarna Antone Schenatti, Alfredo Dibona och Eugenio Martinelli.

Det är intressant att se hur ”man på den tiden såg på människor från andra miljöer. Så här skrev till exempel ”RS” i HT: *”Ledaren för den italienska truppen, Bengt-Herman Nilsson från Östersund, trädde in som tolk för de svartmustiga gossarna som inom parentes sagt gjorde ett mycket sympatiskt intryck”*.

Som om man hade väntat något annat...!?

1962 såg prislistan ut så här: 1) Janne Stefansson, Sölen, 47,39, 2) Eero Mäntyranta, Finland och Lars Olsson, Finnskoga 47,46, 4) Ragnar Persson, Föllinge, 47,59 5) Magnar Lundemo, Norge 48,23, 6) Melker Risberg, Hammerdal 48,28, 7) Sixten Jernberg, Lima 49,09. Över 3000 åskådare fick se en förkyld Sixten Jernberg och en Eero Mäntyranta med bara 4 timmars sömn i direktflyg från en tävling i Finland.

Rysk delegation på studiebesök.

Till elljusloppet 1965 hade HIF utökat arrangemanget med både herrjuniorer och en internationelldamklass.

En trupp från Sovjet deltog och från det ryska idrottsministeriet kom en delegation för att studera konceptet med elljuslopp. Men segern blev svensk genom "Föllinge" Persson som var överlägsen den här kvällen.

Resultat: 1) Ragnar Persson, Föllinge 43,24, 2) Igor Vorontjitjin, Sovjet 44,07, 3) Magnar Lundemo, Norge 44,10, 4) Anatolij Akemtjev, Sovjet och Alf Storelvmo, Norge 44,16, 6) Valerij Tarakanov, Sovjet 44,24, 7) Janne Halvarsson, Föllinge 44,37, 8) Bjarne Andersson, Mora 44,42, 9) Harald Grønningen, Norge 44,46, 10) Manne Limatainen, Finland 44,57, 11) Pecka Eriksson, Åsarna 45,15, 12) Janne Stefansson, Sälen 45,19.

Damer: 1) Marja-Lisa Lehtonen, Finland 19,44, 2) Claudia Boyar-schickh, Sovjet 20,23, 3) Britt Strandberg, Edsbyn 20,26, 4) Ann-Marie Hansson, Mora 5) Gun Ädel, Edsbyn, 6) Inger Aufles, Norge.

Fram till 1967 års elljuslopp hade HIF arbetat fram ett koncept som byggde på nordisk trelandskamp med ett av loppet där också sovjetiska åkare fick vara med. Den bistra kylan var länge ett hot men i 20 minusgrader accepterade åkarna en tävling över tre varv istället för planerade fem.

Resultat: 1) Pecka Eriksson, Sverige 25,45, 2) Bjarne Andersson, Sverige och Vladimir Voronkin, Sovjet, 25,57, 4) Odd Martinsen, Norge 26,05, 5) Harald Grønningen, Norge 26,07, 6) Kalevi Oikarainen, Finland, 26,16, 7) Igor Vorontjitjin, Sovjet, 26,17, 8) Valerij Tarakanov, Sovjet 26,23, 9) Hannu Taipale, Finland 26,28, 10) Assar Rönnlund, Sverige 26,40, 11) Janne Stefansson, Sverige 27,01, 12) Ole Ellefsaeter, Norge 27,04.

Man kan utan tvekan påstå att elljusspåret både bokstavligt och bildligt satte nytt ljus över längdåkningsen.

Lars Gösta Larsson

En skidtävling mellan Ljusdal och Hudiksvall

(6 mil) anordnad av Gefleborgs läns skidlöpningsförbund i februari 1900.

Skidtävlingen i lördags gynnades af vackert väder. Temperaturen var i Hudiksvall på morgonen -13 och i Ljusdal -22 grader. Fram på dagen steg den dock några grader. Skidföret var på landbacken godt, men på isarne, som de täflande hade att till betydlig utsträckning passera, var det däremot mycket tungt därigenom att vattnet stigit upp på isen .

Tiden som behöfdes från Delsbo till Forssa, då Dellen passerades, blef därför också af samtliga täflande proportionsvis mycket längre är för de andra hållen.

Af de 16 täflande, som anmält sig, startade i Ljusdal 15. Fyra afstodo af olika orsaker. Dessutom startade utom täflan lapparne Lars Mattsson och Nils Andersson. Under täflingens gång utgick 3 personer.

E. Wiklund, Gefle, vann på 6 t. 38 m. 13 sek. Bäste helsing på 3:e plats G. Sköld, Söderhamn 7 t. 01 m. 10 s.

På aftonen hade Hudiksvalls skridskoklubb anordnat bal å stadshotellet och dit hade inbjudits samtliga deltagare i täflingen samt öfriga som haft med täflingen att bestyra.

Hämtat ur HudiksvallsPosten av den 27 febr. 1900.

**Gösta Blank
Delsbo**

Om skidtävlingen mellan Ljusdal och Hudiksvall.

”Från tävlingsbanan” av signaturen ”Löpare”

”Det var en smula bistert i den arla morgonstunden, då de 15 skidlöparna började sin sexmilafärd vid Kyrksjöns vestra strand i Ljusdal. Startern upplyste att det var 22 grader kallt. Det oaktat hade en rätt stor skara åskådare infunnit sig vid startplatsen, företrädesvis det unga Ljusdal, hvaribland en del rödkindade unga damer på skidor. En fotograf var äfven tillstädes med sin kamera.

Af de 15 voro tvänne lappar från Frostviken i Jämtland och sålunda på grund af sin nationalitet uteslutna från den egentliga täflingen, som var afsedd endast för länsbor. Man hade dock inte velat neka dem att deltaga utom de öfrigas tävling, då de själva ville det och voro nöjda med små extra pris, som möjligen kunde tillfalla dem.

Låt vara att täflingsprotokollet icke utvisar några ”styfva tider” för dessa båda fjällbor! Deras lifliga intresse och lust att vara med är i alla fall värdt allt erkännande, och hvad som är visst, det är att täflingen såsom länstäfning betraktad hade fått ett ojämförligt mycket större intresse och betydelse för skididrotten, om skidlöparne bland Hälsinglands allmoge lika villigt hade ryckt fram i de täflandes led.

Täflingen var utsatt att börja precis kl. 7, men hade det beslutits att lapparnas start skulle gå af stapeln 10 minuter förut med 5 minuter mellan dem båda. Redan af den först startande lappens tröga stafsteg och af gnisslandet från hans skidor kunde man förstå att föret var tungt, och att man framför sig hade ett mödosam arbete. Det fingo vi också en och hvar efter hand erfara. Ej ett enda ordentligt glid på hela Kyrksjön!

På den sträcka af vid pass 3 km. körväg som sedan följer, går det

dock jämförelsevis lätt, då stafvarna där kunna komma till användning. Där är det också, som de styfva löparne börja vinna på sina svagare medtäflare, och torde redan under denna första del af banan, en van iakttagare hafva kunnat uppställa en ganska säker sannolikhetsberäkning öfver täflingsresultatet mellan de täflande.

Vid Gryttjesbo, dit spåren sedan ledde öfver gården och genom småskog, var den första kontrollstationen förlagd. Här fanns genom jägmästare Fredenbergs föranstaltande, förutom apelsiner och uppkokt mjölk, ett rundligt tilltaget matförråd, fullkomligt räckande till frukost åt hela sällskapet, om så hade behövts.

På sjön Gryttjen fick man göra bekantskap med ett hinder, som man sedan hade att kämpa emot ända till Forssa. Vattnet hade stigit upp i spåret och bildade hvad man kallar stöp. Akta sig hur väl man ville, är det icke möjligt vid passerandet af sådana ställen att undvika isbildning under skidorna . Och det behövs icke mycket - det vet varje skidlöpare - för att bromsa farten.

Som sjöarne fram till nästa kontrollstation, Sunnansjö, emellertid icke voro så långa och aflöstes af delvis rätt kuperad skogsmark, där banan gick fram öfver ganska jämnkörda timmervägar, hade man dock på denna sträcka tillfälle att här och hvar nöta bort isen från skidorna utan att taga dem af fötterna. Tillräckligt ansträngande var dock löpningen för att man skulle låta sig väl smaka de förfriskningar, som på ett så vänligt och tillmötesgående sätt bjödos vid kontrollstationen, dit en stor mängd folk från kringliggande Delsbobygden hade samlats för att åse täflingen. (Matkontrollen i Delsbo var förlagd till kontoret vid gamla ångbåtsstationen.)

Och sedan började Dellen - bedrövlighet i åminnelse. Här fick man riktigt svårt. Till en början försökte man väl att undvika stöpet genom att gå vid sidan af spåret, men allt eftersom både skidor och stafvar blefvo allt tyngre och tyngre af den vidhäftande isen, och allt eftersom man fann omöjligheten af att komma ut med någon egentlig löpning, gick man till sist lugnt och envist rätt fram i spåret och brydde sig icke ens mera att försöka undvika stöpet.

När man äntligen hade den tröstlösa slätten bakom sig, hade man några tunga uppførsbackar att passera, där småpojkarne, pigga och uthvilade, följde en stackare i hälarne och frågade om det gick bra.

Ser man på höjden är en människoskara samlad? Där har vi visst sista kontrollstationen - Forssa gästgiverigård! Med snigelns fart går det på nedisade skidor uppför sista backen. Man svänger förbi den ståtliga byggnadens gafvel, och mycket riktigt - där står ett bord på gården, dignande af läckerheter för en törstig strupe och vänligt leende och uppmuntrande människor runt omkring. Man slår sig ned på en stol vid bordet med skidorna på fötterna och njuter - njuter kollossalt bra af anblicken utaf all den härlighet. Sedan gäller det att välja - och välja det bästa. Man stannar rent af i valet och kvalet. Men tiden går och medtäflarna ligga på. Man måste skynda.

- En kopp choklad, om jag får lof!

- Åh, det var ingenting! En till! Och ännu en!

Medan kopparna fyllas, växlar man om med färskt, hembrygdt svagdricka ur en stor silverpokal! Det var alldeles öfverdådligt gott. Mjöd hade inte kunnat smaka bättre. Men hvarirån kom denna omättlighets törst?! Man hade ju ideligen legat framstupa och sugit i sig Dellens snövatten!

Ett tack för förplägningen ock så iväg igen. Men hvad vill det här säga? Det går ju inte ur fläcken, fast man är på släta landsvägen. Det måste visst vara mer is under skidorna. Och det blir ett väldigt skrapande. Sedan blir det en annan fart på skidorna. Det är en lust och glädje att nu, befriad från alla hinder, kunna få kasta sig fram på skidorna i långa, jämna glid. Ej den ringaste trötthet förnimmes och man går bara och önskar att det gått så här lätt hela vägen. Men saken kan nu inte hjälpas, och man får vara glad ändå, - glad att man kommer in i god kondition, om än med skafsår på båda fötterna.”

Följande Krönika...

är hämtad ur från Hudiksvallspsten den 27 februari 1900.

Världens gång

Det händer stundom något nämnvärt äfven i vår goda stad. Så har i dessa dagar världens alldagliga gång afbrutits genom en storartad täflan i längdåkning på skidor vilken lyckligtvis af- löpt utan brutna lemmar och andra obehag, som icke sällan pläga åtfölja uppvisningar af denna nationella sport. Som Hudiksvall aldrig för mig veterligt, varit ”målet” för en sådan täfling - ty de små prisåkningar som skolungdomen en och annan gång här anordnat , tåla naturligtvis ingen jämförelse med en ”länstäfling” - kan det ju anses vara i sin ordning att ägna densamma någon större uppmärksamhet, särskilt på grund af det stigande intresse, som den stora allmänheten börjat visa för återupplifvandet af denna urgamla nordiska idrott.

Af tidningarnas meddelanden visste man redan att denna gång

gällde en täflingsåkning på sexmilasträckan Ljusdal-Hudiksvall, och att "starten" skulle ske i Ljusdal tidigt på lördagsmorgonen.

Kännare af sporten och däri deltagande hade beräknat, att den förste åkaren kunde vara här vid ett tiden, och som detta antagande utsprits bland allmänheten, hade vid den tiden en oräknelig skara väntande tagit plats i snödrivorna kring den nedanför f.d. Fattigbaracken uppförda prisdomareestraden och musikläktaren, där diverse flaggdekorationer visade de täflande, var målet och prisen för de vackra kraftproven vinkade.

Här stod nu prisdomare och åskådare i spänd förväntan och spanade utåt Fredens kulle, bakom vilken kapplöparna skulle blifva synliga. Omkring kl. halv två skönjdes på afstånd en lätt klädd figur, som med kikare och långsynta ögon snart upptäcktes vara den förste täflaren.

Under tilltagande spänning afbildades hans ankomst, och kanske var det därför som många tyckte att hans gång rörde en viss avmattning vilken också om den förefanns efter sex mils oafbruten ansträngning var naturlig nog ty icke många gör det kraftprovet efter. Då han var målet så nära, att vederbörande icke kunde misstaga sig på hans identitet.

Lillfjärden vimlade vid tillfället af andra skidåkare - uppstämde musiken en hälsningsmarsch och vid framkomsten hälsades ytterligare af den talrika publiken med ett mångstämmigt hurra. Vem den lycklige var kan den som icke vet det förut, inhämta på annat ställe i dagens nummer. Att han inte var rädd för förkylning efter den svettiga färden, tycktes framgå däraf att han en god stund efter ankomsten lät sin kraftiga, endast i trikåer klädda gestalt, beskådas af den intresserade mängden.

Efter ytterligare några minuters väntan sköt numro två fram bakom Kullens alar, närmande sig, som det tycktes, trött och utmattad, på omaka skidor det säkert efterlängtrade målet,

Mottagen äfven han med ”pukor och trumpeter” men utan hurrarop. Numris tre och fyra åkte med elegant och kraftig hållning in i den flaggprydda allé, som utgjorde målet (kanske heter det något annat på sportspråket, som jag nu ej erinrar mig) och hälsades var i sin tur af den officiella marschen.

Omkring kl 5 voro alla efterkommande ”inne” och den efter hand glesnande åskådarhoppen skingrade sig. Nu återstod blott en punkt af programmet, nämligen prisutdelningen, som ägde rum i rådhusalen och bevittnades af så många som där kunde rymmas.

Utom programmet, men säkert inte minst tacknämlig för dagens hjältar, var den inbjudning till skridskoklubbens årsfest, vilken som extrapris följde på utdelning´en af pokaler och medaljer.

Man torde lägga märke till att äfven stadens damer hade bidragit med ett värdefullt pris och sålunda i vacker handling visat sitt intresse för den hälsosamma sportens återupplivande. Att exemplet - jag menar icke damernas, utan de täflandes - smittar, kunde man redan samma dag se på den talrika mängd små och stora amatörer af båda könen , vilka på mer och mindre säkra fötter ilade de ”numrerade” skidåkarnе till mötes på Lillfjärdens alntjocka is och dito snö.

Härmed vill jag dock icke hafva sagt, att icke äfven före den här utmynnande länstäflingen skidsporten här varit öfvad, men af vissa tecken lofvar jag draga den slutsatsen, att från och med Gefleborgarnes marsch emellan Ljudal och Hudiksvall skall skidåkningen i staden och orten taga ny fart. Vem vet, om icke bland de småttingar , som på isen och i själva rådhusalen med beundrande och giriga blickar följde de täflande och deras glänsande pris, en och annan redan nu gjort den föresatsen att en dag upptaga tävlan med de ”stora” skidåkare och vinna pris som desse.

Smidighet.

Man torde invända, att naturen själv nog säger till och varnar, om den sätts på för hårda prov. Ja visserligen, men varningen överröstas icke sällan af begäret efter det lockande priset, vare sig detta består i en silfverbägare eller en bronsmedalj med ty åtföljande tidningars publicerade prislista. Om å ena sidan täflan utgör en eggelse till öfningar, som i sig själv äro hälsosamma, så till vida att de begränsas i tid och rum, kan den å andra sidan öfvergå till "sportfåneri" - ordet är icke vackert, men uttrycksfullt - och i längden varda ödesdiger för vederbörande. Det är visserligen en glädjande företeelse stt skidsporten såväl som andra nationella eller importerade kroppsöfningar och "fria lekar" på allt sätt uppmuntras; men skidklubbar och skidlöpningsförbund" borde dock låta sig angeläget vara att mera än som sker lägga försiktighetens broms på ungdomsmodets öfverdrifter. Om täflingar skola anses nödvändiga för uppdrivande af färdighet och håg, må de begränsas till mått, som icke alltför tydligt äro beräknade att uppmuntra akrobater och yrkeslöpare.

M.K.

Gör som Alfta Frakt, dekorera din bil hos
STIGGES REKLAM

Järvsö, 0651 415 60
www.stiggesreklam.se
info@stiggesreklam.se

The advertisement features a red background with white text. On the right side, there are two photographs: the top one shows a white Scania truck with 'ALFTA FRAKT AB' and 'STIGGES REKLAM' branding, and the bottom one shows a white van with similar branding. The text on the left provides contact information for Stigges Reklam in Järvsö.

Gör ett besök i Glada Hudik

Här finns den unika miljön och Sveriges gladaste handelsstad med ett 80tal butiker, restauranger och caféer mitt i centrum.

